1 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
g
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ
ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް
• ގަޒި އްޔާ ނަންބަރު: 2023/HC-A/379
• އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޙުސައިން ޠާއިލު / ޅ. ނައިފަރު، ސަފާ
• އިސްތިއުނާފުރައްދުވި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
• މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުން
މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު
ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޢު
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް
ނިމުނު ތާރީޚް: 25 ޖުމާދުލްއޫލާ 1448
05 ނޮވެންބަރ 2026
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

2 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
4 ޖުމާދުލްއާޚިރާ 1445
ހައިކޯޓުގައި ގަޒި އްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:
17 ޑިސެންބަރ 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ގަޒި އްޔާ :
• ނަންބަރު: 239/Cr-C/2019
• ނިންމި ތަން: ކްރިމިނަލް ކޯޓް
• ބާވަތް: ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުން
• ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 27 މެއި 2019 • ނިމުނު ތާރީޚް: 25 ސެޕްޓެންބަރ 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް
ޙުސައިން ޠާއިލު / ޅ.ނައިފަރު، ސަފާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ވަކީލް: އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ރަމީޒް، ތުތިޔާގެ، ލ.ފޮނަދޫ ވަކީލް: ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛާ
މަރްޔަމް ޝަހުމާ، ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރިސިކިއުޓަރ
އަލްއުސްތާޛާ ޢާއިޝަތު ރީޝާ، ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ
އަލްއުސްތާޛާ އާމިނަތު ޝާމާ ނަޞީރު
ޖިނާއީ – ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުން – ގާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާ - ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ގާނޫނު) ގެ 138 ވަނަ
މާއްދާ، 139 ވަނަ މާއްދާ، 143 ވަނަ މާއްދާ – މައުނަވީ ހިޔާޒަތު – އިއުތިރާފުން ރުޖޫއަވުން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

3 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު ގެ ރައުޔު
ތަ އާރަފު
1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 239/Cr-C/2019 ގަޒިއްޔާ)މީގެ ފަހުން "ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުން"
ނުވަތަ "ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން"(އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ގާނޫނީ ހަމަތަކާ ހިލާފަށްކަމަށް ބުނެ،
ޅ. ނައިފަރު، ސަފާ ، ޙުސައިން ޠާއިލު 1 (މީގެ ފަހުން "ޙުސައިން ޠާއިލު") ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި
އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ގަޒިއްޔާއެކެވެ. މި ގަޒިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މީގެ ފަހުން "ޕްރޮސިކިއުޝަން " ނުވަތަ "ދައުލަތް") އެ ވެ.
މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް
2. މާލެ، ގ. ވަށަފަރުގޭގައި ޙުސައިން ޠާއިލު މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ބަނގުރާ ބޭނުންކޮށް، ގެންގުޅެ އެތަކެތީގެ
ވިޔަފާރިކުރާކަމުގެ މައުލޫމާތު ފުލުހުންގެ އިންޓެލިޖެންސްއަށް ލިބުނެ ވެ. ފުލުހުންނަށް މި ލިބުނު މައުލޫމާތާ
ގުޅިގެން 26 ފެބްރުވަރީ 2019 ދުވަހުގެ 11:30 ގައި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރަކާއެކު ފުލުހުން
ގ. ވަށަފަރުގެއަށް ދިޔައެވެ. ގ. ވަށަފަރުގޭގެ ހަވަނަ ފަންގިފިލާގައި ޙުސައިން ޠާއިލު ދިރިއުޅޭ އެޕާޓްމަންޓްގެ
އެންމެ އެތެރޭގައި ހުރި ކޮޓަރީގައި ފުލުހުން ޓަކި ޖެހުމުން ވެސް ދޮރު ނުހުޅުވުމުން ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން
އެ ކޮޓަރީގެ ދޮރު ހުޅުވު މަށްފަހު އެތަނަށް ވަނެވެ.
3. ފުލުހުން އެ ކޮޓަރިއަށް ވަތްއިރު، އެ ކޮޓަރި ތެރޭގައި މީހަކު ހުއްޓެވެ. އެ މީހާއާ ސުވާލުކުރުމުން އެއީ
ޙުސައިން ޠާއިލުކަމަށް ފުލުހުން ގާތު އޭނާ ބުންޏެވެ. އެ ގޭގައި މަސްތުވާތަކެއްޗާއި އެ ތަކެއްޗާ ގުޅުން ހުރި
އެއްވެސް އެއްޗެއް ހުންނާނެތޯ ފުލުހުން ސުވާލުކުރުމުން، އެފަދަ އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުހުންނާނެކަމަށް
ޙުސައިން ޠާއިލު ބުނިކަމަށް ފުލުހުން ބުނެއެވެ. ފުލުހުން އެ ކޮޓަރި ބަލައި ފާސްކުރަމުން ދަނިކޮށް އެ ވަގުތު
1 އައި.ޑީ.ކަރޑް ނަންބަރު: A393405
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

4 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
އެ ކޮޓަރިއަށް އިތުރު މީހަކު އައިކަމަށާއި، އެމީހާއާ ސުވާލުކުރުމުން އެއީ ޅ. ނައިފަރު، ގަލަވެލި، މަޙްމޫދު
ޢަބްދުاله (މީގެ ފަހުން "މަޙްމޫދު ޢަބްދުاله") ކަން އެނގުނުކަމަށް ފުލުހުން ބުނެ ފައި ވެއެވެ.
4. މި ދެ މީހުންގެ ހާޒިރުގައި ފުލުހުން އެ ކޮޓަރި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ތެރެއިން އެ ކޮޓަރީގައި އޮތް ގޮދަޑިއެއް
މަތިން ފެނުނު ކައްޓާއާ ގުޅިގެން މި ދެ މީހުންނާ ސުވާލުކުރުމުން އެއީ ޙުސައިން ޠާއިލުގެ އެއްޗެއްކަމަށް
އޭނާ ބުނިކަމަށް ފުލުހުން ބުނެއެވެ. އަދި އެ ކޮޓަރީގެ ތެރޭގައި ހުރި ސައިޑް ޓޭބަލްގެ މަތީ ދަމާ ވަތްގަނޑު
ތެރެއިން މަސްތުވާތަކެތިކަމަށް ޝައްކު ކުރެވޭ އެއްޗެއް ހުރި 73 (ހަތްދިހަ ތިނެއް) ރަބަރު ޕެކެޓު އޮތްކަމާއި
އެ 73 (ހަތްދިހަ ތިނެއް) ރަބަރު ޕެކެޓު ތަހުލީލުކޮށް ބެލިއިރު، އެއީ ކެނެބިސްކަމަ ށް ދައްކާކަމަށް ފުލުހުން
ބުނެއެވެ. އަދި އެ ތަކެތީގެ ބަރުދަނުގައި ޖުމްލަ 30.8634 ގްރާމް ކެނެބިސް ހުރިކަމަށް މަސްތުވާތަކެތީގެ
ތަހުލީލު ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ.
5. މި ވާގިއާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޙުސައިން ޠާއިލު އަދި މަހްމޫދު ޢަބްދު اެلهގ މައްޗަށް މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ
ގާނޫނު2ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، 138 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާ ހަވާލާދީ 108 ވަނަ މާއްދާގެ
(ނ) ގެ ދަށުން، ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ދައުވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި އެވެ.
ކްރިމިނަލް ކޯޓު ން މައްސަލަ ނިންމި ގޮތް
6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ މަ ޙްމޫދު ޢަބްދުاެلهގ މައްޗަށް އެ ދައުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށެވެ.
ނަމަވެސް ޙުސައިން ޠާއިލު ގެ މައްޗަށް ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ދައުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި
ހުކުމްކޮށްފައި ވެއެވެ.
7. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ހުކުމްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.
"ދެންފަހެ، ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން،
1. މަޙްމޫދު ޢަބްދުاެلهގ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުޅަ ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއަށް މަޙްމޫދު
ޢަބްދުاله އިންކާރުކޮށްފައިވާތީއާ، ގ.ވަށަފަރު ގޭގެ 6 ވަނަ ފަންގިފިލާގައި ހުރި ކޮޓަރީގައި ހުރި ސައިޑް
ޓޭބަލްގެ މަތީ ދަމާ ވަތްގަނޑު ތެރޭގައި މަސްތުވާތަކެތި ބަހައްޓާފައިހުރީ މަޙްމޫދު ޢަބްދުاެلهގ އެނގުމުގެ
2ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

5 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ތެރެއިންކަން އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއްނެތް މިންވަރަށް ދައުލަތަށް ސާބިތިކޮށްދެވިފައި ނުވާތީ، ދައުލަތުން
މަޙްމޫދު ޢަބްދުاެلهގ މައްޗަށް ކުޅަ ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ޝަރީޢަތަށް
ސާބިތުނުވާކަމަށް ޙުކުމްކޮށް،
2. ޙުސައިން ޠާއިލްގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުޅަ ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއަށް ޙުސައިން
ޠާއިލު އިންކާރުކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ގ.ވަށަފަރު ގޭގެ 6 ވަނަ ފަންގިފިލާގައި ހުރި ކޮޓަރީގައި ހުރި
ސައިޑް ޓޭބަލްގެ މަތީ ދަމާ ވަތްގަނޑު ތެރޭގައި ހުރި މަސްތުވާތަކެތީގެ މައުނަވީ ހިޔާޒަތު ޙުސައިން
ޠާއިލުއަށް ލިބިގެންވާކަމާއި، އެތަކެތި ބަހައްޓާފައިހުރީ ޙުސައިން ޠާއިލްގެ އެނގުމުގެ ތެރެއިންކަން
އެކަށީގެންވާ ޝައްކެތްނެތް މިންވަރަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާތީ، ކެނަބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށުން،
ޙުސައިން ޠާއިލް ކުށްވެރިވެއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅައި،
3. މި ކުށުގެ ޢުޤޫބާތެއްގެ ގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 108
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ، އެ ޤާނޫނުގެ 138 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ
(ނ) ގެ ދަށުން، ޙުސައިން ޠާއިލް އުމުރަށް ޖަލަށްލުމާއެކު، 100،000/-ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އިން
ޖޫރިމަނާކުރުމަށް ޙުކުމްކޮށް،
4. މި ފައިސާ މިއަދުން 25(ސެޕްޓެމްބަރ)2023 ފެށިގެން 12 (ބާރަ) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި،
މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީއަށް ދެއްކުމަށް ޙުސައިން ޠާއިލްއަށް އަންގައި،
5. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 186 ވަނަ މާއްދާއަށާއި މި މައްސަލައިގެ
ތަޙްޤީޤް މަރުހަލާއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުހަލާގައި ޙުސައިން ޠާއިލް ބަންދުގައި ހޭދަކުރި މުއްދަތަށް
ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ޙުސައިން ޠާއިލްގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅުނު ޖަލު އަދަބުން ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭ އަދަބަކީ
24 އަހަރާއި 08 މަހާއި 12 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި ގޮތުގެ
"
މަތިން ޙުކުމްކޮށް، މި ގަޒިއްޔާ ނިންމީއެވެ.
އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް
8. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަ ނުޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށް، އެ ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި
ޙުސައިން ޠާއިލު އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ދެ ނުކުތާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ.
8.1. ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ހިޔާޒަތުން މަސްތުވާތަކެތި ފެނިފައި ނުވާއިރު، ޙުސައިން ޠާއިލުގެ މައްޗަށް
ކުށް ސާބިތުވާކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

6 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
3
ޖެނެރަލް ގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާޙީމް ނާފިޛް ގަޒިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މުޙައްމަދު
4
ޒަޢީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ގަޒިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާއި ހިލާފަ ށް
ކަމަށެވެ.
8.2. މި މައްސަލައިގައި ކުށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ގާނޫނުއަސާސީގެ 42
ވަނަ މައްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު އާދަމް ހަލީމް
5
ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ގަޒިއްޔާ އާއި ޕްރޮސިކިއުޓްކުރުމުގެ އިޖުރާއަތުގެ
ގަވާއިދު6ގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ހިލާފަށް ކަމަ ށެވެ.
ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ބަހުސް އަދި އެދޭ ގޮތް
9. ޙުސައިން ޠާއިލު ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް ތަފްސީލުކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ފޯމުގައި
ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ. މި ނުކުތާތަކުގެ ތަފްސީލު ޝަރީއަތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާއިރު އެ ނުކުތާތަކުގެ ހުލާސާއެއް
ތިރީގައި ބަޔާންކުރަމެވެ.
.9.1ގ. ވަށަފަރުގޭގެ 6 ވަނަ ފަންގިފިލާގައި ހުސައިން ޠާއިލު ހުރިކަމުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން
ބުނާ ކޮޓަރިއަކީ ޙުސައިން ޠާ އިލު ދިރިއުޅޭ ކޮޓަރި ނޫންކަމަށާއި، އެ ކޮޓަރިން ފެނުނުކަމުގައި
ބުނާ މަސްތުވާތަކެއްޗަކީ، ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ހިޔާޒަތުގައި ހުރި ތަކެތި ނޫން ކަމަށެވެ. އެ
ކޮޓަރިއަކީ ޙުސައިން ޠާއިލު ގެ ރައްޓެއްސެއްކަމުގައިވާ ވަނަމަކަށް "އައްޔަ" ކިޔާ މީހެއްގެ
ތަނެއްކަމަށާއި، އައްޔަގެ ފުރިހަމަ މައުލޫމާތު ޙުސައިން ޠާއިލުއަށް ނޭނގޭ ކަމަށެވެ. ޙުސައިން
ޠާއިލުގެ ހިޔާޒަތުން މަސްތުވާތަކެތި ފެނިފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ
މަސްތުވާތަކެތި އެތަނުގައި ހުރިކަމުގެ މައުލޫމާތު ޙު ސައިން ޠާއިލުއަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް
3 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /23A-SC2012/ގަޒިއްޔާ
4ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު /97A-HC2015/ގަޒިއްޔާ
5ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/31 ގަޒިއްޔާ
6ގަވާއިދު ނަންބަރު 2023/R-106
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

7 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
އެނގިފައި ނުވުމާއި، އެ ކޮޓަރިން ފެނުނުކަމުގައި ބުނާ މަސްތުވާތަކެތި ހުރީ ވެސް ހާމައަށް
ނޫންކަމުގައި ވާތީއެވެ. އަދި ، އެ ތަކެތި ހުރީ ވަރަށް ބޮޑަށް ޕެކްކޮށްފައިކަން ފުލުހުންގެ
ބަޔާންތަކުން އެނގޭކަމަ ށެވެ. އެ ދުވަހު ފުލުހުން އައިއިރު ހުސައިން ޠާއިލުއަށް އޮތީ ނިދިފަ އި
ކަމަށާއި، ފުލުހުން އައިސް ޓަކި ޖެހިކަމެއް ހުސައިން ޠާއިލުއަށް ނޭނގޭކަމަށެވެ.
.9.2ޙުސައިން ޠާއިލު ގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅި މަޖިލީހުގައި ޙުސައިން ޠާއިލު ދީފައިވާ
އިއުތިރާފު ބަޔާނަކީ އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމުގައި ކަނޑައެޅިދާނެ ބަޔާނެއް ނޫންކަމަށް
މި ނުކުތާގައި އިތުރަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެ ދުވަހު އެފަދައިން ޙުސައިން ޠާއިލު
ބުނެފައިވަނީ އޭނާގެ ކޮއްކޮ ސަލާމަތްކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ކަމަށާއި، މީހަކު ހުރި ތަނަކުން
ނުވަތަ މީހަކު ނިދާފައި އޮތް ތަނަކުން ފުލުހުން ހޯދާ މަސްތުވަތަކެތީގެ ހިޔާޒަތު އެ މީހެއްގެ
މައްޗަށް އޮތުމުގައި އެ ތަކެއްޗާ އެމީހައާ ގުޅުވާލެވޭނެ ހަރުދަނާ ސަބަބެއް ނެތި ތުހުމަތުކުރެވޭ
މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތު ނުކުރެވޭނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މުޙައްމަދު ޒަޢީމް
7
ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ގަޒިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، މި މައްސަލައިގައި
ވެސް ފެނުނުކަމުގައި ބަޔާންކުރާ މަސްތުވާތަކެއްޗާ ޙުސައިން ޠާއިލުއާ ގުޅުވާލެވޭ އެއްވެސް
ހެއްކެއް ހޯދިފައި ނެތްކަމަށެވެ.
.9.3އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާ ގައި ޙުސައިން ޠާއިލު ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހްލީލު
ރިޕޯޓާ ގުޅޭގޮތުން ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބި ފައި ނުވާކަމަށެވެ. މަސްތުވާތަކެތީގެ ކުށެއް
މީހެއްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅޭނީ މަސްތުވާތަކެތި ތަހްލީލުކުރެވުނު ގޮތާއި
ފެނުނުކަމުގައި ބުނާ މަސްތުވާތަކެތީގެ ނަތީޖާ ހޯދުނު އިޖުރާއަތު ސައްހަވެގެންކަމަށާއި،
މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހު ލީލު ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް ހަބީރެއްގެ ގޮތުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން
ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމަށެވެ. މީގެ އިތުރުން ، މަސްތުވާތަކެތީގެ ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީއާ ގުޅިގެން
7 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު /97A-HC2015/ގަޒިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

8 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ހުސައިން ޠާއިލުވާނީ ސުވާލު އުފައްދާފައި ކަމަށާއި، ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ ކާޑުތަކުގައި ކަނޑާ
އިސްލާހު ކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، އެކަން ކޮށްފައިވަނީ މަސްތުވާތަކެތި ތަހުލީލު ކުރުމުގެ
ކުރިންކަން ނުވަތަ ފަހުންކަ ން އެނގެން ނެތްކަމަށެވެ.
.10އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި އެދިފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 239/Cr-C/2019
ގަޒިއްޔާގައި ޙުސައިން ޠާއިލު ގެ މައްޗަށް ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށް ސާބިތުވާކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ
ޝަރުއީ އަދި ގާނޫނީ އުސޫލުތަކާ މުޅިން ހިލާފަށްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ހުކުމް ބާތިލުކޮށް
ހުސައިން ޠާއިލު މިނިވަންކޮށްދެއްވުމަށެވެ.
ދައުލަތުގެ ޖަވާބު އަދި އެދޭ ގޮތް
.11އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ތަކުގެ ޖަވާބު ތަފްސީލުކޮށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގެ
ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވެސް އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ވަރަށް ތަ ފްސީލުކޮށް ވާހަކަ ދައްކާފައި ވެއެވެ. އެ
ވާހަކަތައް ޝަރީއަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމެނޭނެތީ، ހުލާސާ ގޮތެއްގައި އެކަންކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.
11.1. ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ރައްދުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބުނެފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ
ނުކުތާގައި ޙުސައިން ޠާއިލު މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މި މައްސަލައިގައި
ފެނުނު މަސްތުވާތަކެއްޗަކީ ހުސައިން ޠާއިލުގެ ހިޔާޒަތުގައި ހުރި އެއްޗެއް ނޫންކަމަށާއި،
ހުސައިން ޠާއިލު މިހެން ބުނާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ މަސްތުވާތަކެތި ފެނުނު ގެއަކީ އޭނާ
ދިރިއުޅޭ ތަނަކަށް ނުވާތީ ކަމަށާއި ނަމަވެސް އެއީ ދިފާއެއް ނޫން ކަމަށެވެ. ސަބަބަކީ
ދައުވާކޮށްފައިވާ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި މަސްތުވާތަކެތި ފެނުނީ އެމީހަކު ކުއްޔަށް
ހިފާފައިވާ އެމީހަކު ދިރިއުޅޭ ތަނަކަށް ވުން ލާޒިމް ނުވާތީ ކަމަށެވެ. ޕްރޮސިކިއުޝަނުން
ސާބިތު ކޮށްދޭންޖެހޭނީ މަސްތުވާތަކެއްޗާއި ހުސައިން ޠާއިލުއާ އޮތް ގުޅުމާއި، އެތަކެތި
ހުސައިން ޠާއިލު ގެ ހިޔާޒަތުން ފެނިފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަމެވެ. މީގެ އިތުރުން "އައްޔަ"
އަކީ ކާކުކަން ފުލުހުން ހޯދާފައި ނުވާކަމަށް ޙުސައިން ޠާއިލު ބުނާ ވާހަކަތަކަކީ ގާނޫނީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

9 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ބުރަދަނެއް ހުރި ވާހަކަތަކެއް ނޫންކަމަށާއި، އެ ތަނަކީ އެހެން މީހެއްގެ ތަނެއްކަމުގައި
ބުނާނަމަ އެކަން ސާފުކޮށްދިނުމަކީ އެހެން ބުނާ މީހެއްގެ ޒިއްމާއެއް ކަމަށެވެ.
11.2. ހާދިސާ ހިނގި ތަނުން ހުސައިން ޠާއިލު ފެނުނުއިރު ހުރި ހާލަތާއި، ހުސައިން ޠާއިލުގެ
ކުޑަކަމުދާތަކެތި ، ހާދިސާ ހިނގި ތަނުން ފެނުނު މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ފައްސި ވުމާއި، އެ
ވަގުތު ޙުސައިން ޠާއިލު ފިޔަވައި އިތުރު އެއްވެސް މީހެއް އެ ތަނުގައި ނެތްއިރު، ހުސައިން
ޠާއިލު އެ ކޮޓަރި ތަޅުލައިގެން އެތެރޭގައި ހުރުމުން އެ ތަނުގެ ކޮންޓްރޯލް އެ ވަގުތު
ހުސައިން ޠާއިލު ގެ އޮތުމާއި، އެ ތަނުން ފެނުނު މަސްތުވާ ތަކެއްޗަކީ ޙުސައިން ޠާއިލު
ބޭނުންކުރަން ގެންގުޅުނު މަސްތުވާތަކެތިކަމަށް ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭއްވުނު
ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި ޙުސައިން ޠާއިލު ބުނެފައިވުމާއި، އެ ކޮޓަރިން މަސްތުވާތަކެތި
ކިރަން ގެންގުޅޭ ބާވަތުގެ ކައްޓާއެއް ފެންނަން އޮތުމު ން ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ހިޔާޒަތުން
މަސްތުވާތަކެތި ފެނިފައިވާކަމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުގެ ނިންމުން ރަނގަޅުކަމަށް
ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ، ޙުސައިން ޠާއިލު ގެ ބަންދާ މެދު ގޮތެއް
ކަނޑައެޅުމަށް ބޭއްވި ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވެފައިވާ އިއުތިރާފަކީ އޭނާގެ އަމިއްލަ
އިހުތިޔާރުގައި އިތުރު ނުފޫޒެއް ނެތި ވެފައިވާ އިއުތިރާފެއްކަމަށާއި އެ އިއުތިރާފުން
ރުޖޫއަވެވޭނެ ގާނޫނީ ސަބަބެއް ބަޔާންކޮށްދީފައި ނުވާކަމަށެވެ.
11.3. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ރައްދުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބުނެފައިވަނީ މަސްތުވާތަކެތީގެ
ތަހުލީލް ރިޕޯޓަކީ އެކަމުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައި ހުރި ހަބީރަކު ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓެއް
ކަމަށާއި މި ރިޕޯޓާ މެދު ޙުސައިން ޠާއިލު ސުވާލު އުފައްދާފައި ނުވާ ކަމަށެވެ. ހަބީރެއްގެ
ގޮތުގައި ހާޒިރު ކޮށްފައިވަނީ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތާއި އެއް ރޭންކެއްގެ އެކްސްޕާޓެއް
ކަމަށާއި، މަސްތުވާ ތަކެތި ތަހްލީލުކުރިއިރު އޭނާ ހާޒިރުގައި ހުރި ކަމަށެވެ. ހެކިބަސް ދޭން
އޭނާ ހާޒިރުކުރުމުން އެއީ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި މީހާ ނޫންކަން ހާމަވުމުން ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

10 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ފަރާތް ހާޒިރުކޮށް ހެކިބަސް ނެގުމަށް އެދުމުން، އެކަމަށް ޙުސައިން ޠާއިލު އިންކާރު
ކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އެހެންކަމުން މިއީ މިހާރު ހުށަހެޅޭނެ ޝަކުވާއެއް ނޫންކަމަށެވެ.
.12ދައުލަތުން އެދިފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލައި، ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް
ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދެއްވުމަށެވެ.
ޝަރީޢަތުން ފާހަގަ ކުރާ ކަންކަން
ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ
.13ޙުސައިން ޠާއިލު ހުށަހަޅާފައިވާ ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ބަހުސަކީ އޭނާގެ ހިޔާޒަތުން މަސްތުވާތަކެތި
ފެނިފައި ނުވާއިރު ވެސް އޭނާގެ ހިޔާޒަތުން މަސްތުވާތަކެތި ފެނިފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި ވުމެވެ. މި
ނުކުތާގައި ހަވާލާދީފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާޙީމް
9 8
ނާފިޛް ގަޒިއްޔާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މުޙައްމަދު ޒަޢީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ގަޒިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލަށެވެ. މި ނިންމުންތަކަށް ބަލާއިރު، މައުނަވީ ހިޔާޒަތުން މަސްތުވާތަކެތި
ފެނުނުކަން ކަނޑައެޅުމުގައި ކުށް ސާބިތުވާނީ އެ މަސްތުވާއެއްޗަކާ އެމީހާއާ ގުޅުވާދޭ އިތުރު ހެކި ގަރީނާ
ނުވަތަ އޭނާ ގެ އަތުގައި އެ މަސްތުވާތަކެތި ބެހެއްޓުމުގެ ނިޔަތެއް ނުވަތަ މޯޓިވްއެއް އޮތްކަން ދަލާލާތުކޮށްދޭ
ހެކި ހުށަހެޅުމުންނެވެ.
.14މި ނުކުތާއާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން، ފުރަތަމަ ބަލަންޖެހޭ އެއްކަމަކީ ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ހިޔާޒަތުން
މަސްތުވާތަކެތި ފެނުނުކަމަށް ފަނޑިޔާރު ނިންމާފައިވަނީ ކޮން ވާގިއާތަކަ ކަށް ރިއާޔަތްކުރުމަށްފަހު ކަމެވެ.
ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ޙުސައިން ޠާއިލު ހުރި ކޮޓަރީގައި ހުރި ވަތްގަނޑަކުން މަސްތުވާތަކެތި ފެނިފައިވުމެވެ. އެ
ކޮޓަރީގައި އޮތް ވޮލެޓަކުން ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ފެނިފައި ވެއެވެ.
ފުލުހުން އެ ކޮޓަރި ބަލައިފާސްކުރަން ދިޔަ ވަގުތު އެ ކޮޓަރީގައި ހުރީ ޙުސައިން ޠާއިލު އެކަންޏެވެ. އަދި،
8ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /23A-SC2012/ގަޒިއްޔާ
9ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު /97A-HC2015/ގަޒިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

11 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ފުލުހުން އެ ކޮޓަރީގައި ޓަކި ޖަހައި ނުހުޅުވުމުން ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން އެ ކޮޓަރިއަށް ފުލުހުން ވަދެފައި
ވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ގާނޫނު10ގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
11
ހައިކޯޓުގެ އިސްމާޢީލް ޝަހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ގަޒިއްޔާގައި މައުނަވީ ހިޔާޒަތުން
މަސްތުވާތަކެތި ފެނުނުކަން ކަނޑައެޅުމުގައި ރިއާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންކަމާ ހަވާލާދީ މަސްތުވާތަކެތި ހުރީ
ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ހިޔާޒަތުގައި ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި ވެއެވެ.
.15މައުނަވީ ރުކުން ސާބިތުވޭތޯ ބެލުމުގައި ފަނޑިޔާރު ރިއާޔަތްކޮށްފައިވަނީ ދެ ކަމަކަށެވެ. ފުރަތަމަކަމަކީ މި
މައްސަލައާ ގުޅިގެން މަސްތުވާތަކެތި ހުރި ކޮޓަރި ބަލައި ފާސްކުރި ފުލުހުން އެ ކޮޓަރީގައި ޓަކި ޖަހައި
ހުޅުވަން އެންގުމުން ވެސް އެ ކޮޓަރި ހުޅުވާފައި ނުވުމެވެ. އަދި، ފުލުހުން ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން އެ
ކޮޓަރިއަށް ވަންނަންޖެހުމެވެ. ފަނޑިޔާރު މި ނުކުތާގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ކަމަކީ، ކުށް ނުކުރާ މީހެއްނަމަ،
12
އެ ހާލަތުގައި އެގޮތަށް އަމަލުކުރާނެ ކަމާމެދު ސުވާލު އުފެދޭ ކަމަށެވެ. އެންމެ މުހިއްމު ނުކުތާއަކީ،
ޙުސައިން ޠާއިލު ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ހާޒިރު ކުރުމުން، އެ ކޮޓަރިން ފެނުނު
މަސްތުވާތަކެއްޗަކީ އޭނާގެ ތަކެތި ކަމަށާއި އެއީ އޭނާ ބޭނުންކުރަން ގެންގުޅުނު ތަކެތި ކަމަށް ބުނެ އެ ތަކެތި
13
އެ ކޮޓަރީގައި ހުރިކަން އޭނާއަށް އެނގޭކަމަށް ވެފައިވާ އިގުރާރެވެ. އެހެންކަމުން، މަސްތުވާތަކެތި އެ
ކޮޓަރީގައި ހުރިކަން ޙުސައިން ޠާއިލުއަށް އެނގޭކަމަށް ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ މި ކަންކަމަށް ރިއާޔަތް
ކޮށެވެ.
.16ޙުސައިން ޠާއިލު ހުރި ކޮޓަރި ބަލައި ފާސްކުރަން ފުލުހުން ދިޔައިރު، އެ ކޮޓަރީގައި ހުރީ ޙުސައިން ޠާއިލު
އެކަންޏެވެ. އެ ކޮޓަރި ހުރީ ތަޅުލާފައެވެ. އެ ކޮޓަރިއަކީ އޭނާ ދިރިއުޅޭ ކޮޓަރި ނޫންކަމަށް ބުނާ ބުނުން
ފިޔަވައި އެއްވެސް އިތުރު ކަމެއް އެ ބުނުމަށް ބާރުދިނުމަށް ޙުސައިން ޠާއިލު ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި
އެގޮތުގެ މަތިން ކަން ހިނގިކަމަށް ބެލިޔަސް ވެސް އެ ގަޑީގައި އެ ކޮޓަރި ތަޅުލައިގެން ހުރީ ޙުސައިން
10ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011
11 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު /109A-HC2014/ގަޒިއްޔާ
12 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /2019C-Cr239/ގަޒިއްޔާގެ ޝަރީއަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 57 ވަނަ ނުކުތާ
13 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /2019C-Cr239/ގަޒިއްޔާގެ ޝަރީއަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 59 ވަނަ ނުކުތާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

12 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ޠާއިލު އެކަންޏެވެ. އެ ކޮޓަރީގައި ހުރީ ކޮން އެއްޗެއްކަން އޭނާއަށް ފެންނާނެއެވެ. އެ ކޮޓަރީގައި ހުރި
އެއްޗެއްގެ މައްޗަށް އޭނާއަށް ބާރު ފޯރުވޭނެއެވެ. އެ ކޮޓަރިން އެއްޗެއް ނަގަން ބޭނުންނަމަ، ނުވަތަ އެ
ކޮޓަރިން އެއްޗެއް ބޭރުކުރަން ބޭނުންނަމަ، އެ އިހުތިޔާރު އޭނާއަށް އޮތްކަން ސާފެވެ. މި ހާލަތަކީ
މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ގާނޫނު14ގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ ހާލަތެކެވެ. އެހެންކަމުން،
ކުށުގެ މާއްދީ ރުކުނުގެ ތެރެއިން މަސްތުވާތަކެތިކަމަށް ޝައްކުކުރެވުނު ތަކެތި ހުރީ ޙުސައިން ޠާއިލުގެ
ހިޔާޒަތުގައިކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުގެ ނިންމުން ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ
ސަބަބެއް އަހުރެންނަކަށް ފާހަގައެއް ނުކުރެވެއެވެ.
.17ދެވަނަ ކަމަކީ ކުށުގެ މައުނަވީ ރުކުނެވެ. ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ބަހުސަކީ އެ ކޮޓަރީގައި މަސްތުވާތަކެތި ހުރިކަން
އޭނާއަށް ނޭނގޭ ކަމަށެވެ. އަދި، އެފަދައިން ކަން ހިނގާފައިވާއިރު އޭނާގެ ހިޔާޒަތުން މަސްތުވާތަކެތި
ފެނިފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އިސްވެ ހަވާލާދީފައިވާ މަތީ މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކާ ހިލާފަށް
ކަމަށެވެ. ކުރިން ވެސް ފާހަގަކުރި ފަދައިން، އެ ކޮޓަރިން ފެނުނު މަސްތުވާތަކެތިކަމަށް ޝައްކުކުރެވޭ ތަކެތި
ކޮޓަރީގައި ހުރިކަން ޙުސައިން ޠާއިލުއަށް އެނގޭކަމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ނިންމެވުމުގައި
ރިއާޔަތްކޮށްފައިވާ އެންމެ މުހިއްމު ހެއްކަކީ މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭއްވުނު
15
ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވެފައިވާ އިގުރާރެވެ. އެ ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި ޙުސައިން ޠާއިލު ބުނެފައިވާ
ގޮތުގައި އެ ކޮޓަރިން ފެނުނު މަސްތުވާތަކެ ތިކަމަށް ޝައްކުކުރެވޭ ތަކެއްޗަކީ އޭނާ ބޭނުންކުރަން ގެންގުޅުނު
ތަކެތި ކަމަށެވެ.
.18ގާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބުއްދި ސަލާމަތުން
ހުރެ ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައިވާ އިއުތިރާފަކީ މައްސަލަ ސާބިތުވޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ބެލުމުގައި ހެކީގެ ގޮތުގައި
16
ބޭނުންކުރެވޭނެ ވަސީލަތެކެވެ. މި މައްސަލަ ދަށު ކޯޓުގައި ކުރިއަށް ދިޔައިރު ހެއްކާބެހޭ ގާނޫނަށް
14 ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011
15 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /2019C-Cr239/ގަޒިއްޔާގެ ޝަރީއަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 59 ވަނަ ނުކުތާ
16 ގާނޫނު ނަންބަރު 11/2022
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

13 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
އަމަލުކުރަން ފަށާފައި ނުވި ނަމަވެސް، މިހާރު އަމަލުކުރަމުންދާ ހެއްކާބެހޭ ގާނޫނު17ގެ 73 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ވާހަކައާ ގާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ވާހަކައަކީ އުސޫލެއްގެ
ގޮތުން އެއް ވާހަކައެއް ކަމުގައި އަހުރެން ދެކެމެވެ. ހެއްކާބެހޭ ގާނޫނުގެ18 73 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ގޮތުގައި ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި، އެ މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތް ނުވަތަ
ދައުވާލިބޭ ފަރާތް، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތީގައިވާ އިއުތިރާފަކީ މި ގާނޫނުގައި، ނުވަތަ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ
ގާނޫނުގައި އެހެންގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާ ހިނދަކު، ހަމައެކަނި އެ އިއުތިރާފުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް،
އެ އިއުތިރާފުވި މީހާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ފުދޭނެ ކާފީ ހެއްކެކެވެ.
.19ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭއްވި ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި ޙުސައިން ޠާއިލު އިއުތިރާފުވެފައިވަނީ
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށަށެވެ. ނަމަވެސް، މިކަމުގެ ގާނޫނީ ނަތީޖާއަށް ވިސްނާލާއިރު، ކެނެބިސް
ބޭނުންކުރާކަމަށް ވީ އިއުތިރާފުގެ ސަބަބުން ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށަށް އިއުތިރާފްވެވޭކަން
ފާހަގަކުރެވެއެވެ. މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ގާނޫނު19ގެ 138 އަދި 139 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި
14 (ސާދަ) ގްރާމް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ އަދަދަކަށް އަތުގައި ކެނެބިސް ހުރެއްޖެ ނަމަ އެ މީހަކު ކެނެބިސް
ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށުން ކުށްވެރިވެއެވެ. ބަންދާ މެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭއްވި ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި
ކެނެބިސް ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށަށް އިއުތިރާފްވަމުން ޙުސައިން ޠާއިލު ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އެ ކޮޓަރިން ފެނުނު
ތަކެއްޗަކީ އޭނާ ބޭނުންކުރަން ގެންގުޅުނު ތަކެތި ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، އެ ކޮޓަރީގައި ހުރީ
މަސްތުވާތަކެތިކަން ޙުސައިން ޠާއިލުއަށް އެނގޭކަން ސާފެވެ. މި ތަކެއްޗަކީ ކެނެބިސްކަމަށް ވާއިރު، އޭގެ
ބަރުދަނުގައި 14 (ސާދަ) ގްރާމް ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ އަދަދަކަށް ކެނެބިސް ހުރެއްޖެނަމަ، އެއީ އޭނާ
ބޭނުންކުރަން ގެންގުޅުނު ތަކެ ތި ކަމުގައި ވީނަމަވެސް އެ ތަކެތި ހުރީ އޭނާގެ ހިޔާޒަތުގައި ކަމަށް ވެފައި އެ
ތަކެތި އޭނާގެ ހިޔާޒަތުގައި ހުރިކަން އެނގޭނަމަ، ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށުގެ ރުކުންތައް
17
އބމ
18
އބމ
19 ގާނޫނު ނަންބަރު 17/2011
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

14 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ފުރިހަމަވާނެއެވެ. މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ގާނޫނު20ގެ 138 އަދި 139 ވަނަ މާއްދާ ބަޔާންކުރާ ގޮތުން އެ
މީހެއްގެ އަތުގައި ހުރި ކެނެބިސް ހުރީ ބޭނުންކުރަން ކަމަށް ވީނަމަވެސް 14 (ސާދަ) ގްރާމް ނުވަތަ
އެއަށްވުރެ އިތުރަށް ކެނެބިސް އޭނާގެ އަތުގައި ހުރެއްޖެނަމަ އެ ތަކެތި އޭނާގެ އަތުގައި ހުރީ
ޓްރެފިކްކުރުމަށްކަމަށް މި ގާނޫނު އިފްތިރާލު ކުރެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޙުސައިން
ޠާއިލުގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅި ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި ޙުސައިން ޠާއިލު މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުން
ކުރާކަމަށް ބަޔާންކޮށް ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ ނަތީޖާއަކީ ކެނެބިސް ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށަށް ވެސް
އިއުތިރާފްވެ ވުންކަން އަހުރެންނަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
.20މި މައްސަލައިގެ ޝަރީއަތުގެ އަޑުއެހުންތަކުގައި ޙުސައިން ޠާއިލު މި ބަޔާންކުރެވުނު އިއުތިރާފުން ރުޖޫއަވެފައި
ވެއެވެ. އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި އޭރު އެގޮތަށް ބުނެފައިވަނީ، އޭނާގެ ކޮއްކޮ މަޙްމޫދު
ޢަބްދުهلا ސަލާމަތްކުރުމުގެ ގޮތުން، އެ މަސްތުވާތަކެއްޗާ ހަވާލުވުމަށެވެ. މި މައްސަލަ ދަށު ކޯޓުގައި
22 21
ކުރިއަށްދިޔައިރު ހެއްކާބެހޭ ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާފައި ނުވާތީ، ހެއްކާބެހޭ ގާނޫނު ގައި އިއުތިރާފުން
ރުޖޫއަވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަޔާން ކޮށްފައިވާ އުސޫލުތައް މި މައްސަލައަށް ތަތުބީގުކުރެވޭނެ ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ.
ނަމަވެސް، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތީގައި ބުއްދި ސަލާމަތުން ހުރެ ކުށަކާ ގުޅިގެން ވާ އިއުތިރާފުން ރުޖޫއަވުމަށް
ހަމައެކަނި ބުނެލާ ބުނެލުމަކު ން އިއުތިރާފުން ރުޖޫއަވީ ކަމަށް ބެލެވޭނެ ގާނޫނީ ހަމައެއް ނެތެވެ. ފަނޑިޔާރެއްގެ
ކުރިމަތީގައިވާ އިއުތިރާފުން ރުޖޫއަވާނަމަ، އެކަމުގެ ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ޝަރީއަތަށް ގަ ބޫލުކުރެވޭ ފަދަ
މިންވަރަކަށް ސާބިތުކޮށް ދޭންޖެހެއެވެ. އެކަން ވާންޖެހޭނީ ވެސް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށް، ފަނޑިޔާރަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ފަދަ މިންވަރަކަށް ބަޔާންކުރެވޭ ސަބަބަކަށެވެ. ހަމައެކަނި، ބުނެލާ
ބުނެލުމަކުން އެ މީހަކު ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތީ ވެފައިވާ އިއުތިރާފުން ރުޖޫއަވީކަމަށް ކަނޑައެޅުމަކީ
ގާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލާ ފުށޫއަރާ ކަމެއްކަމަށް އަހުރެން ދެކެމެވެ.
20
އބމ
21ގާނޫނު ނަންބަރު 11/2022
22އބމ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

15 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
.21ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭއްވި ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވީ އިއުތިރާފުން ރުޖޫއަވާ ސަބަބު ބަޔާންކޮށް
އެފަދައިން ބުނާ ސަބަބު ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބުރަ އޮންނާނީ އިއުތިރާފުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށެ ވެ. ނަމަވެސް،
ދަށު ކޯޓުގައި މި އިއުތިރާފުން ރުޖޫއަވާ ސަބަބު ބަޔާންކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ޙުސައިން ޠާއިލު އެއްވެސް
މަސައްކަތެއް ކޮށްފައި ނެތްކަން ސާފުކޮށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތީގައި
ޙުސައިން ޠާއިލު ވެފައިވާ އިއުތިރާފުން ރުޖޫއަވެފައިވާކަމަށް ބެލެވޭނެ ހާލަތެއް ނެތެވެ. މި ހާލަތުގައި،
ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ބަންދާ މެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި ފެނުނު މަސްތުވާތަކެއްޗާ
ގުޅިގެން ޙުސައިން ޠާއިލު ވެފައިވާ އިއުތިރާފަކީ ސައްހަ އިއުތިރާފެއްކަމަށް ބަލައި، އެ އިއުތިރާފުގެ މައްޗަށް
ބުރަވެ ކުށުގެ މައުނަވީ ރުކުން ސާބިތުވާކަމަށް ފަނޑިޔާރު ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއް
ނެތެވެ.
.22މި ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ރިއާޔަތްކޮށް ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު ދައުވާގައި ބަޔާންކުރާ މަސްތުވާތަކެތިކަމަށް
ޝައްކުކުރެވޭ ތަކެތި ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ހިޔާޒަތުގައި ހުރިކަމާއި އެ ތަކެތި އެ ތަނުގައި ހުރިކަން އޭނާއަށް
އެނގޭކަމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ނިންމަވާފައިވާ ނި ންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް
އަހުރެންނަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާ
.23އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގައި ޙުސައިން ޠާއިލު އުފައްދާ ބަހުސަކީ މި މައްސަލައިގެ އެންމެ މުހިއްމު އެއް
ހެކި ކަމަށްވާ މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ތަހުލީލު ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް ޝަފަހީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން
ހުށަހަޅާފައި ނުވާތީ އާއި އެ ހެއްކާ ސުވާލުކޮށް މުނާގަޝާކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިފައި ނުވާއިރު، އެ ހެކީގެ
މައްޗަށް ބަރޯސާވެ އެ ހެއްކަށް ބުރަދަންދީ މައްސަލައިގެ ހުކުމް ކޮށްފައިވަނީ ރަނގަޅަށް ނޫން ކަމަށެވެ.
.24މި މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކި ލިސްޓުގައި މަސްތުވާތަކެތި
ތަހުލީލުކުރި ފަރާތް ހިމަނާފައެއް ނެތެވެ. މަސްތުވާކެތި ތަހުލީލުކުރެއްވި ސިވިލް އޮފިސަރ އާމިނަތު ޝަމާ
)ސ.ނ. C1700)ގެ ބަދަލުގައި ހެކި ލިސްޓުގައި އޮތީ ޑެޕިއުޓީ ޗްފީ ސިވިލް އޮފިސަރ މަރްޔަމް ސިނާނާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

16 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
)ސ.ނ. C1772)ގެ ނަމެވެ. މިކަން ފާހަގަވެފައިވަނީ މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން މަރްޔަމް
ސިނާނާގެ ހެކިބަސް ނެގުމަށްޓަކައި 25 ސެޕްޓެންބަރު 2022 ދުވަހު ބޭއްވި އަޑުއެހުމުގައެވެ.
މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތުގެ ބަދަލުގައި އެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރިއިރު ހާޒިރުވެ ހުރި
ފަރާތް ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވަނީ މި އަޑުއެހުމުގައެވެ. މި
މައްސަލައިގެ މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތަކީ ދައުލަތުން ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅި
ފަރާތެއް ނޫނެވެ. މިކަން ދަ އުލަތުގެ ސަމާލުކަމަށް ވެސް އައީ ހެކިބަސް ނެގުމުގެ އަޑުއެހުމުގައި މައްސަލަ
ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރު އެކަން ފާހަގަ ކުރެއްވުމުންނެވެ. އެކަން ފަނޑިޔާރު ފާހަގަ ކުރެއްވުމުން އެ ހެކި
ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތަކަށް ދައުލަތުން އެދުނެވެ. ނަމަވެސް، މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރު އެ ފުރުސަތު
ދެއްވާފައެއް ނުވެއެވެ.
.25މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ފާހަގަ ކޮށްފައިވާ ފުރަތަމަ ކަމަކީ ކިތާބީ ހެއްކެއްގެ ސައްހަކަމާ މެދު ސުވާލު
އުފައްދާފައި ނުވާނަމަ އެ ހެއްކަކީ ސައްހަ ހެއްކެއް ކަމުގައި ބަލަންޖެހޭނެ ކަމަށެވެ. ދައުލަތުން ހަވާލާދީފައިވަނީ
هلا 23
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޢަބްދު ޢާރިފް ވ. އެޕޯލޯ ހޯލްޑިންގްސް ޕވޓ ލޓޑ ގަޒިއްޔާގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލަށެވެ. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ތަހުލީލު
ރިޕޯޓުގެ ސައްހަކަމާމެދު ޙުސައިން ޠާއިލު ސުވާލު އުފައްދާފައި ނުވާތީ މި ހެކީގެ ސައްހަކަމާ މެދު ސުވާލު
އުފެދޭ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެފައި ނުވާކަމަށް ދައުލަތުން ފާ ހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ.
.26މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުން ތައްޔާރުކުރި މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓު، ކިތާބީ
ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ. ނަމަވެސް، އެ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް ޝަފަހީ
ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ. މި މައްސަލައިގެ ޝަރީއަތް ފެށިގެން ހުލާސާ ބަޔާން ހުށަހެޅުމާ
ހަމައަށް ވެސް ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ދިފާއަކީ މަސްތުވާތަކެތި ހުރި ކޮޓަރިއަކީ އޭނާ ދިރިއުޅޭ ތަން ނޫންކަމަށާއި
އެއީ އޭނާގެ ރައްޓެއްސެއްގެ ކޮޓަރިއެއް ކަމަށެވެ. އެ ކޮޓަރިން ފެނުނު ތަކެއްޗަކީ މަސްތުވާތަކެތި ކަމާމެ ދު
23ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ /40A-SC2017/ގަޒިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

17 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
އެއްވެސް އިރެއްގައި ޙުސައިން ޠާއިލު ސުވާލު އުފައްދާފައެއް ނުވެއެވެ. ނުވަތަ އެކަމާ ގުޅުންހުރި އެއްވެސް
ވާހަކައެއް ތަހުގީގުއާއި ޝަރީއަތުގައި ވެސް ފާހަގަކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. ހުލާސާ ބަޔާނުގައި ޙުސައިން ޠާއިލުގެ
ދިފާއު ބަޔާންކުރުމުގެ ގޮތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަ ތިރީގައި ނަކަލު ކޮށްލާނަމަވެ.
"އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކަކީ ގ. ވަށަފަރު އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ރައްޓެއްސަކު އުޅުނު ގެއެއް. އަޅުގަނޑު
އެ ގެއަށް ދަނީ އެ ގޭގައި ޕީއެސްއެއް ހުންނާތީ ޕީއެސް ކުޅެންވެގެން. އަބަދުވެސް އެ ގެއަށް ގޮސް އެހެން ވަރަށް ގިނަ
ވަގުތު އެ ގޭތެރޭގައި ހޭދަކުރާ މީހެއް. ދެން އަޅުގަނޑު ދިރިއުޅޭ ތަނެއްކަން ހަމައެކަނި ދައުލަތުން ބުނާ ބުނުމަކީ
އަޅުގަނޑުގެ ވޮލެޓެއް...އަޅުގަނޑުގެ ވޮލެޓު އަޅުގަނޑު މިތަނަށްވެސް ގެނައިން. އޭގެ މާނައަކީ އަޅުގަނޑުގެ ތަނެއް ކޯޓަކީ.
އެހެނެއް ނުބުނެވޭނެއެއްނުން. ދެން ފެނުނު އެއްޗެހި ، އެބުނާ މަސްތުވާތަކެތި އެއްވެސް އެއްޗަކުން އަޅުގަނޑުގެ
ފިންގަރޕްރިންޓެއް ޑީ.އެން.އޭ އެއްވެސް ދައުލަތަކުން ދެއްކިފައެއް ނެތް. އަދި، ދައުލަތުން އެބުނާ އަޅުގަނޑުގެ ކައްޓާއެކޭ
ބުނާ ކައްޓާއެއް ވެސް ދައުލަތުން ކޯޓަށް ދެއްކިފައެއް ނުވޭ. އެ ބުނާ ކައްޓާއަކި ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ދޮގެއްކަން އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކޮށްލަން. އެއީ އެއްވެސް ކައްޓާއެއް އެ ތަނަކުން ނުފެނޭ. އަދި ކައްޓާއެއް ދައުލަތުން ދެއްކުނީކީ ވެސް ނޫން. ދެން
ހައްޔަރުކުރެވުނުއިރު އަޅުގަނޑު އެން.ޑީ.އޭގައި އުޅުނު މީހެއް މިއީ. އަޅުގަނޑު އެން.ޑީ.އޭގައި އިން މައްސަލަ އަދި
އޭރުގައި ނުނިމޭ. އަޅުގަނޑުގެ ކުޑަކަމުދާތަކެތީގެ އެއިންނަ އެއްޗަކީ އަޅުގަނޑު އެން.ޑީ.އޭ އަދި ނުނިންމާ އުޅެނިކޮށް
އަޅުގަނޑު އެ މައްސަލާގައި ގޮއްސަ އިންނަނީ. އަޅުގަނޑުގެ ކުޑަކަމުދާތަކެތީގައި ހުރެދާނެ ހަމަ ޕޮޒިޓިވް ވެދާނެ އެއީ
އަޅުގަނޑު، އެއީ ހަމަ އެން.ޑީ.އޭ ފެއްޓިތާ ފުރަތަމަ ދުވަސްކޮޅު އެއީ. އަޅުގަނޑުގެ ކޮއްކޮ ވެސް ހަމަ ފެއްޓިތާ ފުރަތަމަ
24"
ދުވަސްކޮޅު. ޝުކުރިއްޔާ.
.27މަތީގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ހުލާސާ ބަޔާނުގައި އޭނާގެ ދިފާއު ހުށަހެޅަމުން ދެއްކި
ވާހަކަތަކެވެ. ތަހުގީގުގަ އާއި ޝަރީއަތުގައި ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ދިފާއު ހުށަހެޅިއިރު، ދައުވާގައި ބަޔާންކުރާ
ކޮޓަރިން ފެނުނު ތަކެއްޗަކީ މަސްތުވާތަކެތި ކަމާމެދު ސުވާލެއް ޝައްކެއް އުފައްދާފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި، މި
ދެންނެވުނު މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ސުވާލެއް ޝަކުވާއެއް ނެތްކަން
ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ. މައްސަލައިގެ މަހުލަރު ބަޔާންތަކުން ސާފުވާ ހަގީގަތަކީ މި ބަހުސަކީ ދަށު ކޯޓުގައި
ޙުސައިން ޠާއިލު އުފައްދާފައިވާ ބަހުސެއް ނޫންކަމެވެ. ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ހުސޫމާތް އޮތީ، ދައުވާގައި
24 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 239/Cr-C/2019 ގަޒިއްޔާއާއި ގުޅިގެން 2 މެއި 2023 ގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަހުލަރު ބަޔާން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

18 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ބަޔާންކުރި ކޮޓަރިން ފެނުނު މަސްތުވާތަކެތި ހުރީ ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ހިޔާޒަތުގައި ނޫންކަމު ގެ މައްޗަށް ކުރި
ބަހުސެވެ.
.28މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް ޝަފަހީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި
ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް، ކިތާބީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓު
ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ. ޙުސައިން ޠާއިލު ހުށަހަޅާފައިވާ މި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ބަހުސް ބިނާވެފައިވަނީ
ގާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) ގައި ބަޔާންކުރާ، ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ހެކިންނާ
ސުވާލުކުރުމުގެ ހައްގާ ގުޅިގެންނެވެ. މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން އަހުރެންނަށް ދެ ކަމެއް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
.29ފުރަތަމަ ކަމަކީ، މަސްތުވާތަކެތި ތަހުލީލު ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް ޝަފަހީ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން
ހުށަހަޅާފައި ނެތްއިރު، މި ރިޕޯޓާ މެދު ޙުސައިން ޠާއިލު ސުވާލު އުފައްދާ ކަމަށްވާނަމަ، އެ ދިފާއު އިބްތިދާއީ
އަޑުއެހުމުން ފެށިގެން ހުށަހަޅައި، ހެކި ހުށަހެޅުމަށް ލިބުނު ފުރުސަތުގައި މި ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް
ހާޒިރުކޮށްދިނުމަށް އެދުމުގެ ހައްގު ލިބިފައި ވާއިރު، އެ ހައްގު ބޭނުންކޮށްފައި ނެތުމެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ
25
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މޫސާ ރަޝީދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ގަޒިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު
ނުކުތާތަކުގެ 40 އަދި 41 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ދަށު ކޯޓު މަރުހަލާގައި ހަބީރަކު
ތައްޔާރުކުރާ މިފަދަ ރިޕޯޓަކާ މެދު ދައުވާލިބޭ މީހާ ސުވާލު އުފައްދާފައި ނުވާ ހާލަތެއްގައި، އެފަދަ ރިޕޯޓެއް
ތައްޔާރުކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮންނަ ފަރާތަކަށްވާ ހާލަތުގައި، ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް ޝަރީއަތަށް
ހާޒިރުކުރުމަކީ ކޮންމެހެން ބޭނުންތެރި ކަމެއް ކަމަށް މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަށް ނުފެންނަނަމަ އެ ފަރާތެއް
ޝަރީއަތަށް ހާޒިރުކުރަން ނުޖެހޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަރުޝަދު ޚާލިދު26 ގަޒިއްޔާގެ 30 ވަނަ ނުކުތާގައި ފަނޑިޔާރު
މުޙައްމަދު ނިޔާޒު ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ކަންކަމަށް ރިއާޔަތްކުރާއިރު، މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓު ހެކީގެ
ގޮތުގައި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހާލަތުގައި އެ ރިޕޯޓާމެދު ދިފާއުން ސުވާލެއް ނުއުފައްދާ ހާލަތުގައި އެ ރިޕޯޓެއް
25 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /24A-SC2018/ގަޒިއްޔާ
26 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/21,22 ގަޒިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

19 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ތައްޔާރުކުރި ފަރާތަކީ ކޮންމެހެން ޝަރީއަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުކޮށް ހެކިބަސް ނެގުން ލާޒިމު ފަރާތެއް
ނޫންކަން އެނގެއެވެ. ނަމަވެސް، އެ ރިޕޯޓާ މެދު ސުވާލު އުފައްދާ އެ ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި
ފަރާތާ ސުވާލުކުރަން ދައުވާލިބޭ މީހާ އެދޭނަމަ، އެ ފުރުސަތު އޭނާއަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެއެވެ.
.30ދެވަނަ ކަމަކީ، މި ބަހުސަކީ ދަށު ކޯޓުގައި އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ޙުސައިން ޠާއިލު ހުށަހަޅާފައި ނުވާ
ބަހުސެއްކަމެވެ. ކުރިން ވެސް ބަޔާންކުރި ފަދައިން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޙުސައިން ޠާއިލުގެ ބަހުސް
ބިނާކޮށްފައިވަނީ މަސްތުވާކެތި ހުރީ އޭނާގެ ހިޔާޒަތުގައި ނޫންކަމަށް ބުނާ ބުނުމުގެ މައްޗަށެވެ. ހަމަ އެގޮތުގެ
މަތިން ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީގެ ސައްހަކަމާމެދު ޙުސައިން ޠާއިލު މި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި ސުވާލު
އުފައްދާފައިވާއިރު، އެއީވެސް ދަށު ކޯޓުގައި ޙުސައިން ޠާއިލު އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ދައްކާފައިވާ ވާހަކައެއް
ނޫނެވެ. ޙުސައިން ޠާއިލު ހުށަހަޅާފައިވާ ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ގެ (ޅ) ގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ ޗެއިން
އޮފް ކަސްޓަޑީއާމެދު ދަށު ކޯޓުގައި ސުވާލު އުފައްދާފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މިއީ ކަނޑައެޅިގެން
ހަގީގަތާ ހިލާފު ވާހަކައެކެވެ. ޙުސައިން ޠާއިލު އެފަދަ އެއްވެސް ވާހަކައެއް މި މައްސަލައިގައި ބަޔާންކޮށްފައި
ނުވާއިރު، އެ ފަދައިން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދެން ދައުވާ ލިބޭ
اެلهގ 27
މަޙްމޫދު ޢަބްދު ވަކީލެވެ. މިއީ ދަށު ކޯޓުގައި ޙުސައިން ޠާއިލު އުފެއްދި ސުވާލެއް ނުވަތަ ކުރި
ބަހުސެއް ނޫންކަން ދަށު ކޯޓުގެ މަހުލަރު ބަޔާންތަކުން ސާފު ވެއެވެ. ހައިކޯޓުން މައްސަލަތައް ބަލާނީ ދަށު
28
ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ހެކިތަކާއި ދިފާއުތަކަކީ އަސްލުކަމުގައި ބަލައިގެންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ގާނޫނު ގެ
32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މި ނުކުތާއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި
އިސްތިއުނާފުކުރެވި އެ ކަމާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅިދާނެ ނުކުތާއެއްކަމަށް އަހުރެން ނުދެކެމެވެ. ނަމަވެސް،
މަސްތުވާތަކެތި ތަހުލީލުކުރުމަށް ލެބޯޓަރީއަށް ހުށަހެޅުނު ތަކެއްޗަކީ ހަމަ ހަގީގަތުގައި ވެސް މައްސަލައިގެ
ހާދިސާ ހިނގި ތަނުން ފެނުނު ތަކެތިކަން އަންގައިދޭ ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީގެ ސިލްސިލާ މެދުކެނޑިފައިވާ
ހާލަތެއްގައި އެ ނުކުތާ ދަށު ކޯޓުގައި ނަގާފައި ނުވާ ހާލަތުގައި ވެސް އެ މީހަކަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ބޮޑު
27 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /2019C-Cr239/ގަޒިއްޔާއާއި ގުޅިގެން 25 ސެޕްޓެންބަރު 2022 ގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަހުލަރު ބަޔާން
28ގާނޫނު ނަންބަރު 22/2010
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

20 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2023/HC-A/379
ބޭއިންސާފެއްގެ ސަބަބުން އެ ނުކުތާ ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ ނުކުތާ ނުބެލޭނެކަމަށް ބުނުމަކީ ވެސް އިންސާފުވެރި
ގޮތެއްކަމަށް އަހުރެން ނުދެކެމެވެ. ނަމަވެސް، މި މައްސަލައިގައި ޙުސައިން ޠާއިލުއަށް އެ ފަދަ ބޭއިންސާފެއް
ކުރިމަތިވެދާނެ ފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީއިން
ފެންނަން ނެތްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
.31ޙުސައިން ޠާއިލު ހުށަހަޅާފައިވާ މި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއަކީ ދަށު ކޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިނުވާ ނުކުތާތަކެއްގެ
މައްޗަށް ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެއްކަމުގައިވާތީ، މި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ބަލައިގަންނަންޖެހޭފަދަ
ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް އަހުރެންނަށް ބުރަވެވެއެވެ.
ނިންމުން
.32މަތީގައިވާ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ގާނޫނީ
ސަބަބުތަކެއް ޙުސައިން ޠާއިލުއަށް ބަޔާންކޮށްދެވިފައި ނުވާތީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުން ބަދަލުކުރާނެ
ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅަން އަހުރެންނަށް ފެނެއެވެ.
ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޢު ގެ ރައުޔު
33. މިމައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޢުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދު ކުރަމެވެ.
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް ގެ ރައުޔު
34. މިމައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޢުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދު ކުރަމެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބް ސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

ލަންފަ

ފާސްކުރެވުނު ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ދަންނަވާ ކަންތައް، ކ.ގ.ދ.ތުލުދޫ ކައުންސިލްގެ ކ.ތުލުދޫ، ކ.ގ.ދ.ތުލުދޫ ކައުންސިލް ބިލް 2019 (239/Cr-C/2019) ގެ ދަށުން ކ.ތުލުދޫ ސިޓީ ކައުންސިލް ބިލް، ކ.ގ.ދ.ތުލުދޫ